

Accountantsverslag

Gemeente Barneveld

Boekjaar 2023

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Barneveld
Postbus 17
7240 AA BARNEVELD

ONDERWERP:
Accountantsverslag 2023

DATUM:
3 juli 2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

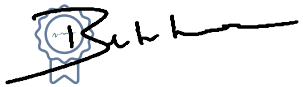
In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2023 van Gemeente Barneveld, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 21 juli 2023, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn op 19 juni 2024 besproken met het concernteam en de portefeuillehouder financiën.

Wij hebben u op 3 juli 2024 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2023.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

M.C.J.M. Bekker RA

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting

Opdracht, scope en uitkomsten

Belangrijkste bevindingen

Financiële positie

Bevindingen interne beheersing

Actualiteiten

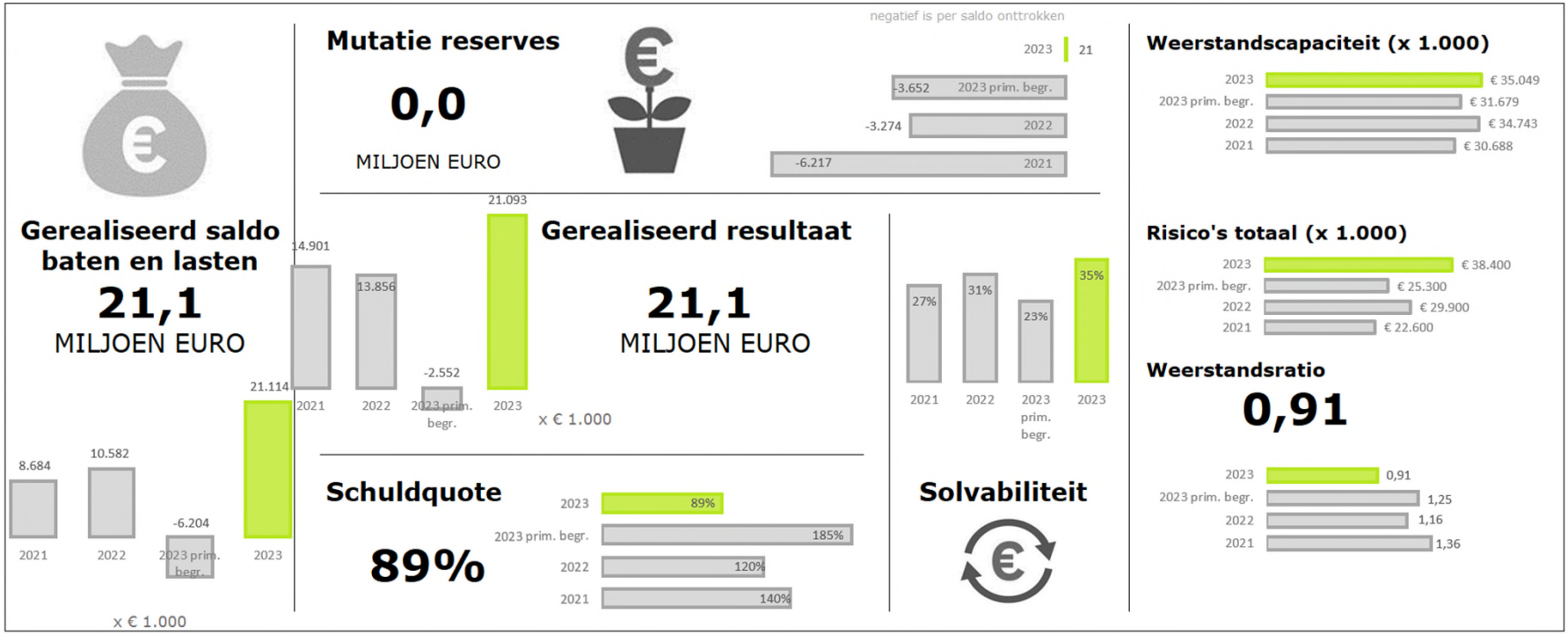

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

1. Bestuurlijke samenvatting

Wij hebben bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende verklaring verstrekt inzake getrouwheid.

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag, cf. NV COS 720, verenigbaar is met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften en dat het Besluit Begroting en Verantwoording is nageleefd in 2023.

Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijkt één ongecorrigeerde fout als gevolg van een te hoog opgenomen BTW vordering. Deze blijft evenwel ruim onder de door u vastgestelde goedkeuringstolerantie voor fouten.

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd. Wel merken we op dat ten opzichte van voorgaand jaar het aantal te verantwoorden regelingen wederom is toegenomen van 23 regelingen in 2022 naar 30 regelingen in 2023. Dit heeft een extra inspanning van zowel de organisatie als van ons gevraagd.

De gemeente heeft er bewust voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag, ondanks dat dit als gevolg van het uitblijven van de formele wijziging van de BBV en BADO in formele zin nog niet verplicht is. Op deze wijze is invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Bovendien wordt invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kunnen de provincie en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.

1. Bestuurlijke samenvatting

Wij wijzen u erop dat het totaal van de rechtmatigheidsbevindingen van het college uitkomt op € 17.327.000. Daarmee overschrijdt het college de door u vastgestelde verantwoordingsgrens. De bevindingen zien enerzijds toe op een overschrijding van de lasten en kredieten (€ 15.799.000). Voor de overschrijdingen van de lasten kan overigens wel worden gesteld dat deze op basis van uw financiële verordening als acceptabel zijn aan te merken. De overschrijdingen worden vooral veroorzaakt doordat de baten en lasten van de grondexploitatie niet in de begroting geraamd worden.

Anderzijds hebben de rechtmatigheidsbevindingen betrekking op het niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels (€ 850.000) en twee subsidievaststellingen die niet voldoen aan de subsidieverordening (€ 678.000). Wij adviseren u kennis te nemen van de toelichting die het college opgenomen heeft in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 in overeenstemming zijn met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2023 van de gemeente voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Inzake de kosten voor zorg in natura uit hoofde van de Jeugdwet en de Wmo steunt de gemeente voor het vaststellen van de prestatielevering op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en Wmo een onzekerheid van € 1.626.000 respectievelijk € 140.000.

De gemeente heeft de totale kosten inzake de PGB budgetten gebaseerd op de schatting van de SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Als gevolg hiervan bedraagt de inherente onzekerheid inzake het PGB-budget thans € 399.000.

Het boekjaar 2023 sluit met een financieel resultaat van € 21,1 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente bedraagt € 135,0 miljoen (2022: € 114,0 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 35% (2022: 31%). Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de beschikbare weerstandscapaciteit onder de minimale streefwaarde zakt. De weerstandscapaciteit is van onvoldoende omvang om de risico's te kunnen opvangen. Tot slot merken wij op dat de begroting in meerjarenperspectief vanaf 2026 oplopende tekorten laat zien. Deze tekorten worden vooral veroorzaakt door een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds in 2026 en 2027. Waakzaamheid met betrekking tot de financiële ontwikkeling is derhalve geboden in onze optiek.

Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle
De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:
- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen);
- De jaarrekening; en
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging d.d. 21 juli 2023 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties
De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 2.109.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.109.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 6.327.000
Rapporteringstolerantie	Conform controleprotocol	€ 2.109.000

De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals vastgelegd in uw financiële verordening, wijken beperkt af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid. Dit leidt ertoe dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de volgende toleranties:

	Grondslag	Bedrag
Verantwoordingsgrens fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.109.000
Rapporteringstolerantie	Conform de financiële verordening zoals vastgesteld per 19 december 2022	€ 2.109.000

Kernpunten en significante risico's in de controle
Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:
- Waardering van uw grondexploitaties;
- Prestatielevering van de inkopen;
- Wet Normering Topinkomens (WNT-verantwoording);
- Handmatige betalingen;
- Prestatielevering sociaal domein;
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels;
- Het risico dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening geen getrouw beeld geeft doordat onrechtmatigheden onvolledig zijn verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording ten aanzien van het onderdeel aanbestedingsrechtmatigheid.

Verslaggevingsrichtlijnen
Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld.

Uw gemeente heeft gedurende 2023 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Uitkomsten
Wij hebben bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende verklaring verstrekt voor de getrouwheid.

Uit onze controle blijkt één ongecorrigeerde getrouwheidsfout ad € 212.000. Daarnaast zijn er onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid naar voren gekomen die betrekking hebben op de decentralisaties in het sociaal domein van in totaal € 2.165.000. De achtergrond van deze onzekerheid lichten wij toe op pagina 18 van dit verslag. Evenwel blijven deze onzekerheden ruim binnen de door u gestelde goedkeuringstolerantie van € 6.327.000 voor onzekerheden.

Frauderisico's en continuïteit
Onze controleverklaring over boekjaar 2023 bevat, gelijk aan voorgaand jaar, een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een paragraaf met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de vanaf 2022 gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV COS 700). Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controleaanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Frauderisico: *Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt*
Het college dan wel het management bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een motief van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Onze beroepsregels schrijven dus voor dat de accountant dit risico in zijn controle onderkent.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:
- Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening om. Verder hebben wij op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten geanalyseerd en beoordeeld en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- Analyse van aanpassingen in de jaarrekening, die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- Beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het college of management zoals de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en vorderingen en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten. Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
  - Met betrekking tot de grondexploitaties hebben wij de plausibiliteit van de uitgangspunten op projectniveau gecontroleerd aan de hand van de economische inputparameters alsook backtestingwerkzaamheden. Daarnaast hebben we de toereikendheid van de verliesvoorzieningen en de nauwkeurigheid en volledigheid van de tussentijdse winstneming gecontroleerd;
  - Met betrekking tot de activa hebben wij vastgesteld of er sprake is van duurzame waardeverminderingen;
  - Met betrekking tot vorderingen hebben wij de inschatting van het college van de inbaarheid van de vordering en dus de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren gecontroleerd;
  - Met betrekking tot de voorzieningen hebben we vastgesteld dat de uitgangspunten plausibel zijn.
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Frauderisico: *Het risico dat inkoopfacturen niet in overeenstemming zijn met de geleverde prestatie omdat de prestatie niet is ontvangen, waardoor de lasten uit inkopen niet nauwkeurig zijn verantwoord.*

Wij hebben geconstateerd dat in het inkoopproces niet in alle gevallen sprake is van functiescheiding bij de autorisatie van inkoopfacturen.

De interne procedures schrijven voor dat voor inkopen boven een normbedrag een prestatie-akkoord-verklaring aanwezig moet zijn. In de financiële applicatie is echter niet afgedwongen dat altijd autorisatie door een prestatie-akkoord-verklaarder aanwezig moet zijn. Het risico bestaat derhalve dat er facturen worden goedgekeurd, en betaald, waarvoor geen of geen volledige prestatie is geleverd.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd op de verantwoorde lasten uit inkopen in de vorm van een grotere statistische steekproef waarbij voor elke waarneming op basis van onderliggende stukken is vastgesteld dat de prestatie (zowel de prijs component als de hoeveelheid component) onderbouwd is.

Frauderisico: *Het risico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken (met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks).*
Dit risico doet zich met name voor bij grotere inkoopcontracten. Wij hebben een analyse verricht op de grootste inkoopcontracten en hebben hiervoor gecontroleerd op de naleving van de aanbestedingsrichtlijnen en op hoe is omgegaan met meerwerk (versus contractwaarde). Hierbij is vastgesteld dat de opdracht is gegund aan de partij die op basis van de gunningscriteria de opdracht had moeten krijgen op basis van vooraf vastgestelde criteria, of er functiescheiding is toegepast en ondertekening contract heeft plaatsgevonden door bevoegde functionaris. Verder hebben wij voor organisaties/bedrijven waar collegeleden of het management een nevenfunctie hebben, vastgesteld of de gemeente inkooptransacties met deze organisaties/bedrijven is aangegaan. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Frauderisico: *Het risico dat handmatige betalingen uitgevoerd worden aan niet-rechthebbenden*
Het risico ziet toe op handmatige betalingen waarbij betalingen niet via de reguliere crediteurenadministratie en de daaruit voortvloeiende betaallijsten gedaan worden, maar waarbij handmatig betalingen en bankrekeningnummers worden ingevuld. Hierdoor bestaat een verhoogd risico om vereiste autorisaties te omzeilen om zo gelden aan de organisatie te onttrekken.

Met betrekking tot het uitvoeren van handmatige betalingen hebben wij gegevensgerichte deelwaarnemingen op de handmatige betalingen uitgevoerd. Hierbij hebben wij vastgesteld dat het juiste bedrag volgens de factuur betaald is aan het juiste bankrekeningnummer en dat de vereiste autorisaties gegeven zijn.

Naast bovenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Tevens hebben wij eventuele integriteits- en klokkenluidersmeldingen nader in onze controle betrokken.

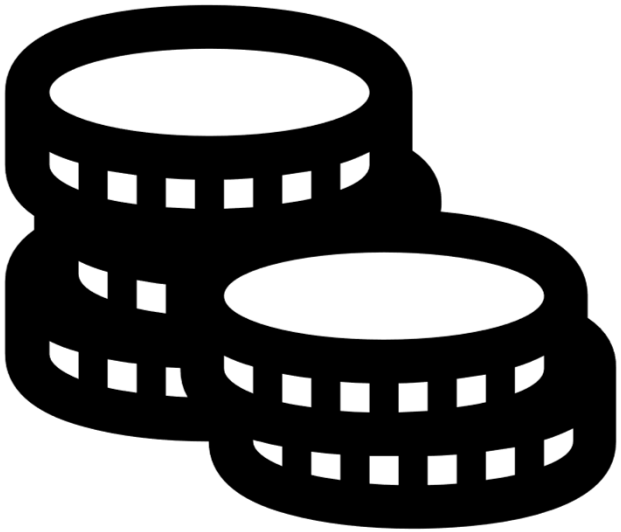
Wij constateren dat fraude en fraudepreventie een onderdeel is waar de gemeente mee bezig is. Het college heeft een integriteitsbeleid en een klokkenluidersregeling geïmplementeerd en beschikt over een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico's worden geïdentificeerd en relevante interne controlemaatregelen gedefinieerd om deze frauderisico's te mitigeren.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college of management.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Continuïteit
Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Voor gemeenten geldt dat vanwege de onbegrensde leencapaciteit bij de BNG (en daardoor altijd aanwezige liquiditeit) per definitie geen onzekerheid kan bestaan over de continuïteitsveronderstelling. Naast feitelijke discontinuïteit is ook de mate waarin de gemeente zelfstandig en autonoom (financieel) beleid kan voeren een belangrijke veronderstelling. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Barneveld een structureel sluitende begroting heeft voor 2024 en 2025, maar vanaf 2026 laat deze oplopende structurele tekorten zien. Deze tekorten worden vooral veroorzaakt door een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds in 2026 en 2027. Het college heeft aangegeven dat in de kadernota 2024 hier maatregelen voor zullen worden voorgesteld.

De provincie Gelderland heeft in haar schrijven d.d. 22 januari 2024 de gemeente onder regulier (repressief) toezicht geplaatst. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in 2024 in continuïteit kan voortzetten.

Belangrijkste bevindingen

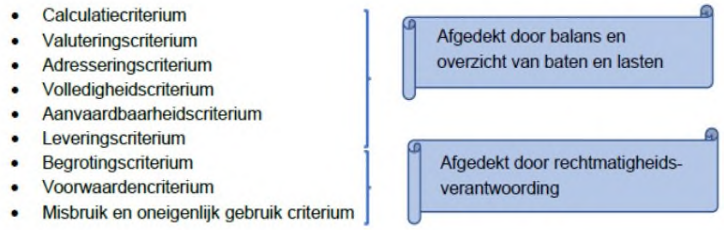
3.1 De rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding
Tot en met boekjaar 2022 verstrekten wij als accountant zelfstandig een oordeel over de rechtmatige totstandkoming van de lasten, de baten en de balansmutaties op basis van de controle in onze controleverklaring. Dit rechtmatigheidsoordeel betrof een oordeel of deze transacties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en de gemeentelijke verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Met het goedkeuren van een aanpassing van de Gemeentewet door de Eerste Kamer op 27 september 2022 is de verplichting voor de accountant om een oordeel te geven over rechtmatigheid uit de wet gehaald. Ter vervanging van het accountantsoordeel wordt met ingang van boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af. De gedelegeerde regelgeving die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor de uitvoering van de accountantscontrole 2023 en oordeelsvorming in de controleverklaring is hierop echter nog niet aangepast; dit betreft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). De gemeente heeft er evenwel bewust voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag, ondanks dat dit als gevolg van het uitblijven van de formele wijziging dus nog niet verplicht is. Op deze wijze heeft de gemeente invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Bovendien wordt zo invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kan de toezichthouder en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.

Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde verantwoordingsgrens (€ 2.109.000) worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheidsfouten en de financiële rechtmatigheid met inachtneming van de verantwoordinggrens.

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria (kunnen) direct van invloed zijn op de posten in de balans en de staat van baten en lasten (zien toe op getrouwheidsaspecten inzake grootte en de samenstelling van zowel de baten en de lasten als van de activa en passiva) en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten van de baten, lasten en balansmutaties en raken niet de grootte en samenstelling. Het college is verantwoordelijk voor alle negen criteria; in de jaarrekening van het college worden deze afgedekt langs de volgende lijnen:

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheids-verantwoording komen dus alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium
De rechtmatigheidsverantwoording bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat van de gemeenteraad met het college. U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de geactualiseerde financiële verordening heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).

3.1 De rechtmatigheidsverantwoording

In de Kadernota rechtmatigheid beveelt de commissie BBV daarnaast aan dat het college de afwijkingen op het begrotingscriterium nader toelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doorvoert die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).

Wij hebben vastgesteld dat het college de overschrijdingen ten opzichte van de geautoriseerde begroting (2 programma's Participatie en ondersteuning alsook Bedrijvigheid en bereikbaarheid totaal € 15.473.000) en kredieten (7 kredieten leiden tot een totale overschrijding van € 326.000) juist en volledig heeft verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarbij zijn de kaders, zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in de financiële verordening inzake acceptabele overschrijdingen juist toegepast. Wij merken op dat een belangrijk deel van de lastenoverschrijdingen wordt veroorzaakt als gevolg van het feit dat de geraamde opbrengsten en kosten van de grondexploitaties niet in de begroting verwerkt worden. Hoewel de begrotingsoverschrijdingen grotendeels (op € 718.000 na) zijn aan te merken als acceptabel komen deze bruto dus wel boven de verantwoordingsgrens. Daarbij moeten ze in samenhang bezien worden met de bevindingen inzake het voorwaardencriterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe en interne regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. In het door u vastgestelde normenkader is een inventarisatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij *financiële beheershandelingen* leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.

Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Europese aanbestedingswetgeving is complexe materie en het blijkt in de praktijk moeilijk volledig te beheersen. De gemeente heeft dit ook onderkend en heeft derhalve een spendanalyse uitgevoerd.

Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor een tweetal gemeentelijke overeenkomsten met een inkoopwaarde van in totaal € 850.000 niet de juiste procedure is gevolgd. Wij hebben de gemeentelijke controlewerkzaamheden inhoudelijk beoordeeld en delen deze conclusie.

Daarnaast blijkt op de controle van de subsidieverstrekkingen dat bij de vaststelling van een tweetal subsidies in 2023 door de subisidieontvangers niet de juiste verklaring van de accountant is aangeleverd. Dit moet op basis van artikel 15 lid 2 sub d van de Algemene subsidieverordening gemeente Barneveld een controleverklaring zijn en er is een beoordelingsverklaring aangeleverd. Desondanks zijn beide subsidies vastgesteld.

Er zijn tot slot ook voorwaarden waar geen mogelijke financieel gevolg aan is verbonden. Dan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Deze situatie doet zich ook voor bij het niet naleven van de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Volgens een stellige uitspraak van de Commissie-BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)
Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Het college heeft nog geen overkoepelende nota misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld. Deze zal, zo heeft het college gemeld in de paragraaf bedrijfsvoering, in 2024 worden opgesteld. Het college heeft evenwel wel een uitspraak gedaan in hoeverre het M&O-beleid feitelijk wordt nageleefd. Hieruit zijn geen zaken naar voren gekomen die gerapporteerd moeten worden.

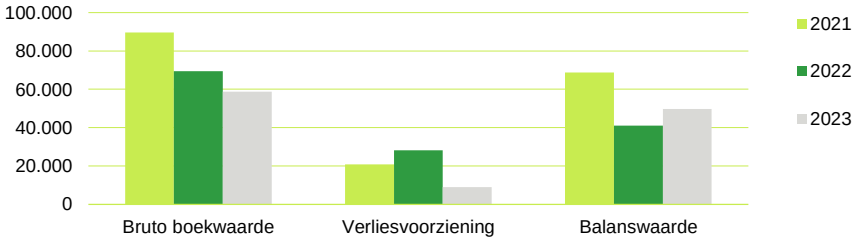
Gezien het feit dat de bruto bevindingen inzake begrotingsrechtmatigheid (€ 15.799.000) en het voorwaardencriterium (€ 1.527.000) gezamenlijk boven de verantwoordingsgrens uitkomen heeft het college terecht geconcludeerd in de rechtmatigheidsverantwoording dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Het college heeft in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht hoe zij dit in de toekomst wil gaan voorkomen.

3.2 Grondexploitaties

Algemeen
De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. Deze leiden tot geraamde nog te maken kosten voor de grondexploitaties binnen de gemeente Barneveld van € 121,9 miljoen en nog te realiseren opbrengsten van € 192,1 miljoen. Een belangrijk deel daarvan (57% van de nog te maken kosten en 53% van de nog te realiseren opbrengsten betreft complex Bloemendal.

Waardering inclusief specifieke projectrisico's
Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen drie jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1.000)

Ten opzichte van 31 december 2022 is de balanswaarde van de post grondexploitatie gewijzigd van € 41,3 miljoen naar € 49,8 miljoen. Er zijn in 2023 3 complexen afgesloten. Bedrijventerreinen Harselaar Centraal en Herontwikkeling Tolnegenweg zijn met een verlies afgesloten van € 15,5 miljoen respectievelijk € 0,7 miljoen. Daarnaast is complex Schoolterrein Heesenweg afgesloten met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Er zijn twee nieuwe complexen: Tolnegenweg West en De Eendracht. Voor beide complexen is de resultaatverwachting positief.

Verliesvoorziening
De voorziening verlieslatende complexen is ten opzichte van 2022 (€ 19,3 miljoen) gedaald. Deze daling wordt veroorzaakt door het afsluiten van de hierboven reeds genoemde woningbouwcomplexen, hetgeen als gevolg heeft dat ook de voorziening verdwijnt. Het van effect van de afsluiting wordt evenwel gedempt door een toevoeging aan de voorziening voor complex Verbindingsweg ad € 5,5 miljoen.

De schattingsonzekerheid is door allerlei externe ontwikkelingen de afgelopen jaren hoog. De waardering van de grondexploitaties is derhalve een significant risico in onze controleaanpak. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Wij hebben de door gemeente Barneveld daarin gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Kostenstijging
De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 4% voor 2024 en 3% voor 2025 en 2026. Voor 2027 en verder is rekening gehouden met 2%. Dit ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers en referentiemateriaal, zoals nu bekend zijn. Op basis van deze informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren.

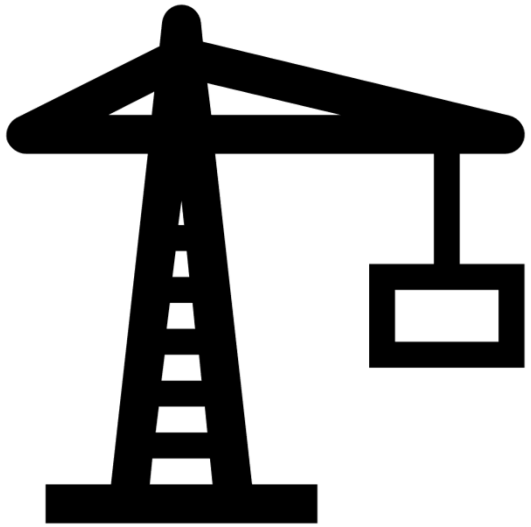
Opbrengstenstijging
Het college rekent met een opbrengstenstijging voor woningbouw voor 2024 van 0,5%. Voor 2025 en 2026 wordt rekening gehouden met een opbrengstenstijging van 1% en voor de middellange termijn (vanaf 2027) wordt uitgegaan van de streefwaarde voor het meerjarig inflatie gemiddelde van 2%. Voor bedrijventerreinen wordt geen rekening gehouden met een opbrengstenstijging voor 2024. Voor 2025 en 2026 geldt een verwachte opbrengstenstijging van 0,5%. Voor de periode daarna is uitgegaan van de streefwaarde voor het meerjarig inflatie gemiddelde van 2%. Dit ligt eveneens in lijn met de landelijke prijsindexcijfers en referentiemateriaal, zoals nu bekend zijn.

Wij merken op dat de toegepaste parameters door gemeente Barneveld voor de kosten en opbrengsten aan de voorzichtige kant zijn. Tegelijkertijd zien wij dat over het algemeen gezien de geraamde eindwaardes hoger zijn dan vorig jaar, als gevolg van hogere geraamde nominale waarden. Wij zien hierin geen duidelijke tendentie en achten de ramingen door gemeente Barneveld evenwichtig.

3.2 Grondexploitaties

Rekenrente
Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,63%. De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Barneveld. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet
De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). Dit percentage is door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als aanvaardbaar.

3.3 Sociaal domein

Algemeen
De gemeente Barneveld voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken in een enkel geval zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Tozo	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Jeugdwet Zin	Indicering bij gemeente, back-office Food Valley	n.v.t.	Werkelijke lasten
Wmo Zin	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Pgb's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Jeugd en Wmo ZIN
De uitvoering van deze taken vindt plaats binnen de gemeente in regionale samenwerking. Hiervoor zijn zorgleveranciers gecontracteerd, die in opdracht van de gemeente zorg leveren aan cliënten. De verantwoording van de daaruit voortkomende lasten vindt plaats in de jaarrekening van de gemeente, waardoor ook de eindverantwoordelijkheid voor de controle van de prestatielevering uiteindelijk bij de gemeente berust. De gemeente is echter niet de prestatieafnemer.

Met de (grote) zorgaanbieders is daarom afgesproken dat zij op basis van het controleprotocol van Ketenbureau i-Sociaal Domein (iSD) een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de geleverde en gedeclareerde zorg in natura (hierna: ZIN) in het boekjaar.

Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd en gefactureerd, voor de juiste prijs is gefactureerd en aan een inwoner van de gemeente is verstrekt.

Ondanks de tijdige uitvraag van de controleverklaringen heeft uw gemeente nog niet van alle zorgaanbieders een controleverklaring ontvangen. Eveneens is niet bekend wanneer deze controleverklaringen wel beschikbaar zijn voor uw gemeente. Daarbij komt dat geen controleverklaringen worden ontvangen van aanbieders met minder dan € 125.000 omzet. Het voorgaande zorgt voor onzekerheden op het gebied van de juistheid en volledigheid (getrouwheid en rechtmatigheid) van de kosten inzake de levering van de ZIN – jeugd en ZIN – Wmo van € 1.626.000 respectievelijk € 140.000. Deze onzekerheden wegen wij mee in ons oordeel bij de jaarrekening van de gemeente.

PGB
De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft over 2023 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en Wmo ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten.

Hoewel de SVB dus de administratieve afhandeling van de PGB-budgetten verzorgt blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. De gemeente Barneveld heeft echter niet aanvullend onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. De daaruit resulterende onzekerheid ad € 399.000 wegen wij mee in ons getrouwheidsoordeel.

Uitkeringen (Participatiewet)
De taken rondom de Participatiewet voert uw gemeente in eigen beheer uit. Wij hebben vastgesteld dat de uitkeringen in overeenstemming met de van geldende wet- en regelgeving zijn verantwoord.

3.3 Sociaal domein en overige

Eigen bijdrage WMO
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Barneveld heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2022 toegelicht.

Te hoog verantwoorde vordering inzake BTW
Als onderdeel van onze controle hebben wij de balanspositie inzake de BTW gecontroleerd. Deze balanspositie bestaat voornamelijk uit de jaaraangifte met betrekking tot het BTW Compensatiefonds en de aangifte van het vierde kwartaal voor de reguliere BTW (voor de activiteiten waar de gemeente als ondernemer classificeert). Daarnaast is sprake van suppleties voor onderdelen die nog niet in deze aangiftes zijn verwerkt. Uit de controle is gebleken dat in 2024 nog voor een bedrag van per saldo € 355.000 (te betalen) aan suppleties dient te worden ingediend die betrekking hebben op de jaren tot en met 2022. Deze hebben voornamelijk betrekking op Nedvang. In de balanspositie is hiervoor een bedrag opgenomen van € 143.000, waarmee de vordering per saldo € 212.000 te hoog is verantwoord. Dit hebben wij opgenomen als ongecorrigeerd controleverschil in bijlage B.

3.4 Jaarverslag

Jaarverslag
In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2023 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat in materiële zin de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV. Daarnaast zouden de cijfers 2023 van uw verbonden partijen opgenomen dienen te worden, deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar. In die gevallen zijn begrote cijfers of prognoses opgenomen.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau. In het kader van de Wet open Overheid is de vereiste informatie opgenomen bij een erratum bij de jaarverslaggeving 2023.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de eisen vanuit het BBV.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse is een steeds belangrijker thema. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt daar door de gemeente slechts zeer beperkt aandacht aan besteed. Wij adviseren dit volgend jaar verder uit te breiden

3.5 SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage
Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording
Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen waren initieel in loondienst. In 2023 is de griffier vertrokken, waarbij (ingehuurde) vervanging heeft plaatsgevonden voor de periode van 1 september 2023 tot en met 31 december 2023. Wij hebben vastgesteld dat deze mutaties juist en volledig zijn toegelicht.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

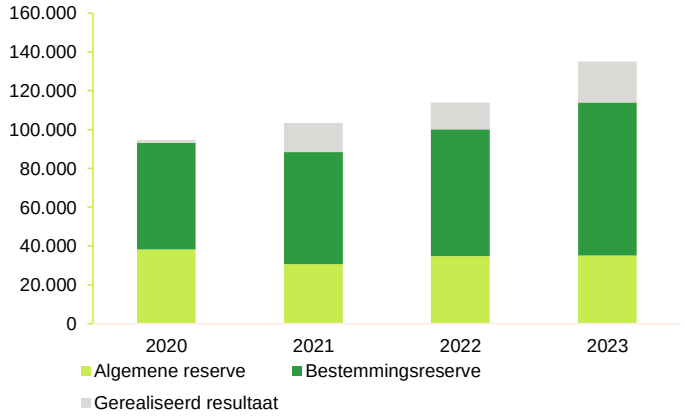
Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. In onze controleverklaring treft u ook een expliciete uitzondering hieromtrent. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Financiële positie

4.1 Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente
Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2023 volgens de jaarrekening € 135,0 miljoen.

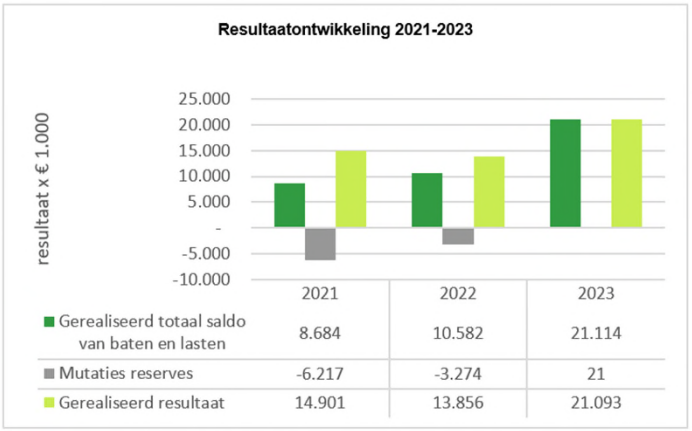
Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 113,9 miljoen (exclusief resultaat) is € 35,0 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 13,9 miljoen. Per saldo is gedurende 2023 € 21.000 toegevoegd aan de reserves (exclusief resultaatverdeling). Deze toevoeging (ten laste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 21,1 miljoen miljoen voordelig) het gerealiseerde voordelig resultaat van € 21,1 miljoen.

Analyse van het resultaat
Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 21,1 miljoen positief. In de primitieve begroting was rekening gehouden met een nadelig resultaat van € 6,2 miljoen.

Ter illustratie en aanvullende informatie geven wij u in het hierna opgenomen overzicht de ontwikkeling van het resultaat (“gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten” en “gerealiseerde resultaat”) weer over de jaren 2021 tot en met 2023.

	2021	2022	2023
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	8.684	10.582	21.114
Mutaties reserves	-6.217	-3.274	21
Gerealiseerd resultaat	14.901	13.856	21.093

Wij constateren dat in meerjarenperspectief positieve resultaten worden gerealiseerd, zowel operationeel (saldo van baten en lasten) als onder aan de streep (“gerealiseerde resultaat”). De forse omvang van deze positieve resultaten worden in belangrijke mate beïnvloed door incidentele posten. Voor 2021 waren het aanvullende coronamiddelen vanuit het gemeentefonds en in 2022 en 2023 waren er forse meevallers als gevolg van de middelen ontvangen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

In meerjarenperspectief blijkt uit uw programmabegroting 2024 dat vanaf 2026 tekorten geraamd worden. Deze tekorten worden vooral veroorzaakt door een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds in 2026 en 2027. Waakzaamheid met betrekking tot de financiële ontwikkeling is derhalve geboden in onze optiek.

4.2 Financiële positie

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2023 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

Financiële kengetallen
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente Barneveld		Landelijk		Gelderland	
	2023	2022	2023*	2022	2023*	2022
Netto schuldquote	89%	120%	71%	39%	61%	36%
Netto schuldquote gecorrigeerd	82%	111%	65%	33%	54%	28%
Solvabiliteit	35%	23%	31%	39%	31%	39%
Grondexploitaties	23%	24%	6%	6%	9%	7%
Belastingcapaciteit	96%	99%	105%	102%	102%	101%
Structurele exploitatieruimte	2,1%	15,6%	0,5%	5,2%	0,6%	5,3%

* = op basis van begroting

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Algemeen kan gesteld worden dat de gemeente Barneveld een hoge schuldquote kent. Evenwel vertoont deze een dalende trend hetgeen als positief kan worden gezien. De hoge schuldquote is een direct gevolg van de forse grondexploitatie binnen de gemeente Barneveld. Dat deze grondexploitatie fors is blijkt ook uit het kengetal grondexploitaties dat significant hoger is dan het landelijk en provinciaal gemiddelde. We constateren verder dat de solvabiliteit een stijgend trend vertoont en in lijn ligt met het landelijke (begrote) gemiddelde.

De belastingcapaciteit en de structurele exploitatieruimte zijn beter dan het landelijk en provinciaal gemiddelde. Dit is positief.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

In de tabel op de volgende pagina is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de algemene reserve en de stille reserves, maar laatstgenoemden zijn als PM-post opgenomen.

4.2 Financiële positie

X € 1.000	2023	2022	2021
Weerstandscapaciteit	€ 35.049	€ 34.743	€ 30.688
Risico's	€ 38.400	€ 29.900	€ 22.600
Weerstandsratio	**0,91**	**1,16**	**1,36**

Er is sprake van een zeer beperkte stijging van 0,8% van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2023 ten opzichte van 2022. In 2022 was er nog sprake van substantiële stijging (13%) ten opzichte van 2021. Uw gemeente heeft vervolgens op basis van een risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde incidentele weerstandscapaciteit van € 38,4 miljoen (2022: € 29,9 miljoen). Ten opzichte van voorgaand jaar is sprake van een forse stijging van de gekwantificeerde risico's met € 8,5 miljoen (28%). Deze stijging is met name het gevolg van een toename van de risico's op de grondexploitatie.

.

De marginale stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit en de stijging van de benodigde weerstandscapaciteit (als gevolg van stijging van het risico) leiden ertoe dat de ratio van het incidentele weerstandsvermogen per 31 december 2023 verslechterd is van 1,16 naar 0,91. Dit is onder uw eigen minimale streefwaarde van 1,0-1,2.

Bevindingen interne beheersing

5.1 Bevindingen interne beheersing

Algemeen
Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2023 hebben wij op 15 januari 2024 een management letter aan het college uitgebracht. U heeft kennis kunnen nemen van onze bevindingen in de board letter met dezelfde datum. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening.

Wij hebben in onze management letter en board letter gerapporteerd dat de gemeente Barneveld de afgelopen jaren stappen heeft gezet om de interne beheersing te versterken. Ook in 2023 zijn weer stappen gezet, mede ter voorbereiding en ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording over 2023. Uit de gesprekken die wij bij de interim-controle hebben gehad, merken wij dat er bewustzijn is van het belang van een goede interne beheersing. Ook zien wij concrete verbeteringen in enkele processen, mede naar aanleiding van onze adviezen in voorgaande jaren, waarbij wij constateren dat de gemeente met meerdere adviespunten aan de slag is gegaan. Een voorbeeld hiervan is het proces van factuurautorisatie. Tegelijkertijd zien wij ook dat aan enkele bevindingen nog geen opvolging is gegeven. Wij hebben bij het college om aandacht voor de verdere implementatie van deze verbeteringen, gevraagd.

Een belangrijk aandachtspunt betreft de personele bezetting van de gemeente. In 2023 zijn diverse (sleutel)functionarissen vertrokken. De vervanging hiervan gebeurt in veel gevallen (noodgedwongen) op inhuurbasis, waardoor de continuïteit van specifieke kennis van de organisatie minder gewaarborgd is. Dit brengt risico's met zich mee en vraagt met name dat verbeterslagen die bijvoorbeeld voor het opstellen van de jaarstukken worden gerealiseerd dusdanig worden vastgelegd en verankerd dat de continuïteit daarvan niet afhankelijk is van een individuele functionaris.

Helaas hebben we bij de jaarrekeningcontrole moeten constateren dat met de wijzigingen van een aantal medewerkers in het team financiën (waaronder ons aanspreekpunt), de kwaliteit en tijdigheid van de aanlevering van onderliggende documentatie toch onder druk is komen te staan, met als gevolg dat ook de oplevering van de verklaring is vertraagd. Belangrijke onderdelen die meer tijd hebben gekost zijn de toelichtingen van de overlopende posten in de jaarrekening (zijn de toelichtingen en uitsplitsingen conform de vereisten in het BBV?), de specificaties van deze posten (is duidelijk waar het eindsaldo uit bestaat?) en de juiste afgrenzing van de kosten (zijn de verplichtingen volledig opgenomen?).

Geautomatiseerde gegevensverwerking
Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Onze controle was en is niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. Evenwel wordt IT een steeds belangrijker onderdeel van de bedrijfsvoering en daarmee ook van de jaarrekening- controle.

Wij hebben in dat kader de applicaties Key2Financiën en Suites voor het sociaal domein onderzocht. Hieruit komt naar voren dat op de door ons geïdentificeerde aandachtsgebieden van automatisering ten aanzien van de autorisatie (wie mag wat?) voor met name Key2Financiën nog verbeteringen noodzakelijk zijn. Wij hebben het college geadviseerd daaraan prioriteit te geven. Enerzijds in verband met de risico's die er mee samenhangen. Anderzijds om de IT-omgeving de bedrijfsvoering zo goed mogelijk te laten faciliteren.

5.1 Bevindingen interne beheersing

Fraude en naleving wet- en regelgeving
Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De Raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023 de inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit onze verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de ingeschatte frauderisico's in de controleverklaring.

Fraudebeheersing en onze observaties
Om bestuurders en toezichthouders houvast te bieden heeft het NBA in februari 2022 de brochure "Frauderisicobeheersing" uitgebracht. Wij adviseren u om kennis te nemen van de 11 aanbevelingen die hierin zijn gedaan.

Onderzoek laat zien dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een 'tip' aan het licht komt. Dit maakt het belang van een fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling groot. Wij zijn van mening dat uw organisatie dit binnen uw interne internetpagina toereikend heeft ingericht. Het is goed uw medewerkers hier periodiek van bewust te maken.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving.

Bij de interim-controle hebben wij vastgesteld dat de gemeente Barneveld een Risico-analyse en Control Matrix heeft opgesteld. Dit document beschrijft de belangrijkste rechtmatigheidsrisico's die gemeente Barneveld heeft geïdentificeerd binnen het Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium. Daarnaast zijn de belangrijkste interne beheersingsmaatregelen die naar mening van de gemeente het desbetreffende risico mitigeren opgenomen. Dit document is de basis voor het intern controleplan. Verder wordt periodiek een organisatiebrede frauderisicoanalyse verricht, die het startpunt is om de interne beheersing omtrent misbruik & oneigenlijk gebruik in kaart te brengen en verder uit te werken. Met de hiervoor genoemde analyses heeft de gemeente Barneveld goede stappen gezet om de risico's en interne beheersingsmaatregelen in beeld te brengen. Een volgende verdiepingsslag kan gemaakt worden door ook de kans en impact van de risico's te wegen en door te evalueren of er nog restrisico's resteren die niet door de interne beheersingsmaatregelen worden ondervangen. In de frauderisicoanalyse kan inzichtelijk worden gemaakt:

- Wat de geschatte kans en impact van de geconstateerde frauderisico's is;
- Wat de risicorespons van de gemeente is, idealiter afgestemd op de risicobereidheid van de gemeente zoals vastgelegd in frauderisicobeleid;
- Welke interne beheersmaatregelen reeds getroffen zijn om onderkende frauderisico's te mitigeren;
- Welke eventuele restrisico's/leemtes in de interne beheersing resteren en hoe de gemeente deze ondervangt (bijvoorbeeld via de verbijzonderde interne controle).

De kans- en impactweging van frauderisico's kan via een risicomatrix weergegeven worden om op basis daarvan prioriteiten te stellen in de wijze waarop met risico's wordt omgegaan.

5.1 Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige
Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's
Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. De gemeente beschikt over beschreven integriteitsbeleid en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:
- De gemeente heeft zelf werkzaamheden uitgevoerd om te controleren dat de aanbestedingen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed. Wij hebben steekproefsgewijs een deel van deze werkzaamheden gecontroleerd;
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij;
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkopen door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd;
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Actualiteiten

6.1 Actualiteiten

ESG
Het integreren van duurzaamheidsaspecten binnen uw organisatie en bedrijfsvoering wordt de toekomstige norm. De EU zet flink in op het afdwingen van transparantie over het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Een voorbeeld daarvan: met ingang van het boekjaar 2025 moeten grote ondernemingen (volgens de jaarrekening criteria) rapporteren over de voortgang en realisatie van hun duurzaamheidsambities (CSRD) en over de bijdrage van hun producten en/of diensten aan een klimaatneutrale economie (EU Taxonomy).

Hieronder geven wij een opsomming van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

- De nadere uitwerking van de CSRD is vorm gegeven in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Op 31 juli 2023 heeft de Europese Commissie deze ESRS goedgekeurd, waarmee de invoering voor ondernemingen definitief is geworden.
- De EU Taxonomy (een door de EU opgestelde lijst van producten en diensten die als ‘groen’ aangemerkt mogen worden) wordt ondertussen steeds verder uitgebreid. Aan de lijst worden voortdurend diverse economische activiteiten toegevoegd die gericht zijn op de transitie naar circulariteit, het duurzaam gebruik van water, de preventie en beheersing van vervuiling en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit.
- Een andere verordening die op termijn toepassing zal gaan vinden is de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Deze verordening omvat verplichtingen voor ondernemingen om de impact van haar eigen activiteiten en die van haar waardeketen op het gebied van mensenrechten en natuur en klimaat te identificeren en vervolgens maatregelen te treffen om negatieve consequenties daarvan te voorkomen of te mitigeren. Een onderneming moet kunnen aantonen dat zij al het mogelijke heeft gedaan om hieraan te voldoen. Een belangrijk element uit de verordening is dat bestuurders aansprakelijk kunnen worden gesteld indien niet in voldoende mate gevolg aan deze verordening is gegeven.

We kunnen concluderen dat het ESG regelgevingskader volop in beweging is. Alles is erop gericht dat organisaties duurzaamheid in hun organisaties verankeren en rapporteren over uw bijdrage/impact op de thema’s Environment, Social en Governance.

Vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen is eerdere toepassing (op vrijwillige basis) toegestaan. Om sustainability in uw organisatie te integreren kunt u het ESG raamwerk zoals hieronder weergegeven doorlopen.

Dit is een 8-stappenplan om te komen tot een geïntegreerde duurzaamheidsstrategie en uiteindelijk uw duurzaamheidsverslag. Dit bestaat uit de volgende stappen:

1. Materialiteit analyse – Wat zijn de meest relevante thema’s voor mijn organisatie?
2. Baseline – Waar sta ik nu?
3. Ambitie &Doelen – Waar wil ik naar toe?
4. Gaps & Focus – Wat zijn de grootste gaten nu?
5. Strategie – Hoe geef ik richting aan mijn ambitie?
6. Actieplannen & KPI’s – Hoe kan ik mijn doelen bereiken?
7. Resultaat & Reporting – Waar sta ik t.o.v. mijn ambitie?
8. Evaluatie, (bij)Sturen & Verbeteren – Wat kan ik additioneel doen?

Baker Tilly ESG Advisory kan u bij al deze processtappen (al naar gelang uw behoefte) ondersteunen. Onze verwachting is dat op termijn de rapportageverplichtingen voor ondernemingen ook voor decentrale overheden gaan gelden. We adviseren u hier dan ook al op voor te sorteren.

6.1 Actualiteiten

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken
In december van 2023 is door de Commissie BBV de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023) gepubliceerd. Deze notitie is op een aantal punten sterk afwijkend van de vorige notitie als gevolg van de invoering van de Omgevingswet.

Er zijn wijzigingen van het kostenverhaal faciliterend grondbeleid op een viertal punten:
1) De bijdrage aan het kostenverhaal wordt niet meer in rekening gebracht via de omgevingsvergunning, maar via een aparte kostenverhaalsbeschikking.
2) Er zijn meer keuzemogelijkheden om kosten te verhalen.
3) De kostensoortenlijst is uitgebreid.
4) Er is in de Omgevingswet een regeling opgenomen voor verplichte financiële bijdragen aan ontwikkelingen.

Daarnaast zijn er een aantal wijzigingen aangebracht als gevolg van 'voortschrijdend inzicht':
1) De voorwaarden voor warme gronden zijn aangepast naar aanleiding van de praktijksituaties met ingang van boekjaar 2022:
   - De gebiedsontwikkeling hoeft niet langer uitsluitend betrekking te hebben op woningbouw, maar kan ook betrekking hebben op bijvoorbeeldbedrijfsterreinen;
   - De voorwaarde dat er betrokkenheid is bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid vervalt;
   - De (toekomstige) bestemming(en), functie(s) en/of ontwikkeling betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden.
2) Voorbereidingskosten bij zowel actieve als facilitaire grondexploitaties mogen na 5 jaar ook worden voorzien in plaats van te worden afgeboekt.
3) De rentetoerekening aan actieve grondexploitaties wordt vereenvoudigd door toe te staan dat de in een gemeente reeds gehanteerde omslagrente ook wordt toegepast bij actieve grondexploitaties.
4) Winstneming via de POC-methode, dat wil zeggen op basis van de betrouwbaar geraamde winst naar rato van de realisatie van verkopen èn kosten, vindt pas plaats als de resterende looptijd van een grondexploitatie tien jaar of minder is.
5) Binnen een gemengde exploitatie met bouwgrondexploitatie- en faciliterende projecten mag het resultaat gesaldeerd worden indien de deelgebieden onlosmakelijk in de ontwikkeling met elkaar verbonden zijn.

Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025. Toepassing met ingang van de jaarrekening 2024 is mogelijk maar niet verplicht.

6.1 Actualiteiten

Notitie Rente
De doelstelling van Notitie rente 2023 is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot de toerekening van rente door gemeenten en het transparant maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan. De notitie treedt in werking met ingang van begrotingsjaar 2025, waarbij eerdere toepassing bij de begroting 2024 is toegestaan.

De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties door middel van de rente-omslag, die voorheen werd gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa + voorraad gronden. Indien de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten op basis van de voorgecalculeerde renteomslag, dan moet de gemeente verplicht de werkelijke rente verwerken.

In het publiekrechtelijke kostenverhaal bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening het rentepercentage worden gehanteerd op grond van de afspraken in de overeenkomst en niet de interne omslagrente.

De commissie BBV adviseert verder het renteschema zoals opgenomen op pagina 5 van de Notitie van de commissie BBV in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Indien de rentebaten hoger zijn dan de rentelasten, ontstaat er een ‘negatieve’ renteomslag. Dit is een resultaat van treasurybeleid en beheer en wordt dan ook niet daadwerkelijk aan de taakvelden toegerekend, maar blijft op het taakveld treasury als bate verantwoord staan.

Tot slot wordt gesteld dat wanneer een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, deze gemaximeerd is op het gewogen gemiddelde rentepercentage dat door de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen wordt vergoed. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen kan worden berekend. De commissie BBV geeft vanuit transparantie de aanbeveling om geen rente over het eigen vermogen te berekenen.

Notitie Overhead
De notitie Overhead van de Commissie BBV is in december 2023 herzien. In deze notitie worden kaders meegegeven over de toerekening van Overhead aan onder andere de leges van de gemeente. In de nieuwe notitie is vooral de definitie van Overhead aangepast. Deze luidt nu als volgt: het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. De nieuwe definitie zorgt er voor dat duidelijker kan worden vastgesteld welke lasten direct toegerekend kunnen worden aan bepaalde taakvelden.

Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.

De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een gemeentelijke notitie overhead aan de gemeenteraad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze notitie neemt de organisatie keuzes ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead. Omdat de toerekening van overheadkosten bij veel gemeenten wordt gebruikt als basis voor het vaststellen van het mengpercentage heeft de aanpassing van deze notitie mogelijk ook fiscaal invloed.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2024 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021			
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
BZK C55	Aanpak energiearmoede			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
BZK C72	Specifieke uitkering 3e ronde programma Proeftuinen Aardgasvrije Wijken			
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
BZK C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
BZK C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls			
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertragingen			
OCW D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
OCW D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters			
IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai			
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
IenW E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)			
EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet			
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023			
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2023			
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2023			
G4	Tozo 4 gemeentedeel 2023			
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2023			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023			
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023			
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2023			
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022			
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
VWS H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen			
VWS H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden			
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat.

Fouten

Aard van de controleverschillen	Getrouwheid
Te hoog verantwoorde vordering inzake BTW	€ (212.000)
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	**€ (212.000)**
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	n.v.t.
Totaal	**€ (212.000)**

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen	Getrouwheid
Prestatielevering jeugd	€ 1.626.000
Prestatielevering Wmo	€ 140.000
Prestatielevering PGB	€ 399.000
Totaal onzekerheden	**€ 2.165.000**

Bijlage C – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid
Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging
Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- In- en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten;
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen
Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management op 3 juli 2024 verkregen.

Contactgegevens

M.C.J.M. (Marc) Bekker RA
Externe accountant
T +31 (0)6 15 30 36 59
m.bekker@bakertilly.nl

drs. Wout Wentink RA
Director audit
+ 31 6 15 38 17 56
w.wentink@bakertilly.nl

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
8021 EV Zwolle
T +31 (038) 425 86 00

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.